

Akademik MILINKO ŠARANOVIC

UVODNO IZLAGANJE U IME AUTORSKOG TIMA

Uvaženi učesnici skupa,

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti i Vlada Republike Crne Gore organizovali su ovaj naučni i stručni skup sa ciljem da se organizovano, naučno i stručno raspravlja o problemima vezanim za tehnološki razvoj Crne Gore i, u skladu sa tim, o prestrukturiranju privrede Crne Gore.

Odbor CANU za naučno-tehnološki razvoj, imajući u vidu značaj koji u savremenom svijetu ima tehnološki razvoj na ukupan razvoj društva i država, pokrenuo je istraživanja sa ciljem da se utvrde mogućnosti tehnološkog prestrukturiranja i razvoja privrede Crne Gore.

Ova istraživanja su neophodna jer se savremeni svijet nalazi u stanju ubrzanog naučnog i tehnološkog razvoja a nivo ovog razvoja u najvećoj mjeri utiče na poziciju svake zemlje i na ukupne međunarodne ekonomske i političke odnose. Zaostajanje, a pogotovo izostajanje iz tog razvoja može svaku zemlju učiniti trajno podređenom, sa krupnim političkim posljedicama. Današnje velike političke promjene koje su se desile, i koje se dešavaju u svijetu, su prije svega uzrokovane naglim tehnološkim razvojem u posljednjih dvadeset godina.

Moderno društvo (postindustrijsko društvo) profilira naučno tehnološka revolucija. Civilizacijski skok koji je izazvala naučno-tehnološka revolucija ogleda se u stavljanju čovjeka u novi odnos prema prirodi, drugim ljudima, sredstvima za rad, pa i samim predmetima rada. Mijenja se kontekst ljudskog rada kao i življenja u cjelini. Pojedine oblasti ljudskog rada kvalitetno dobijaju drugu ulogu. Nauka i tehnologija danas postaju mnogo važniji činioci. Te-

hnologija shvaćena ne kao mašine i oruđa već kao složena duhovna tvorevina, koja bitno određuje čovjekov način života, mišljenja i odnošenja.

Moderno doba karakteriše globalizacija skoro svih problema koji se pojavljuju u društvu, odnosno njihovo izvođenje na širi, pa čak i planetarni plan. Eksplozivni razvoj moderne nauke i tehnologije obezbijedio je uspostavljanje zgusnute mreže u skoro svim domenima života, u domenu privrede, kulture, nauke, obrazovanja, neposrednih fizičkih komunikacija. Zbog takve povezanosti, gdje se zbivanja na jednom kraju istovremeno tiču i onih na drugom kraju planete, moderno društvo se metaforično označava kao globalno selo.

Nagli tehnološki razvoj uticao je i na promjenu političke karte svijeta. Situaciju u kojoj se danas nalazimo treba posmatrati i sa tog stanovišta, i zato je potrebno da što prije shvatimo trendove daljeg svjetskog razvoja i naše moguće pozicije u njemu.

Posljednjih dvadeset godina promijenila se struktura privrede u svijetu, promijenio se značaj pojedinih resursa za ekonomsku i socijalnu razvijenost. Stvorili su se novi razvijeni privredni regioni u svijetu, kao što je pacifički, sa proizvodnjom i svjetski značajnim razvojem u domenu visokih tehnologija. Došlo je do internacionalizacije proizvodnje.

Sve to obavezuje i naučnu misao Crne Gore da se usredsredi na probleme daljeg razvoja Crne Gore, obavezuje naučnike Crne Gore da se pored rada u svojim užim naučnim oblastima angažuju i na naučnom i stručnom radu u domenu tehnološkog razvoja. Tako shvatajući svoju ulogu, naučnici autorskog tima, isključivo vođeni entuzijazmom, su se angažovali u inicijalnoj fazi ovog projekta.

Nauka i tehnologija su postali ključni faktori poželjnog ekonomskog rasta i željenog načina života. Zbog toga je potrebno da, u skladu sa željenim i mogućim načinom života na ovom prostoru, naše društvo svoju strukturu, institucije i funkcionisanje podese i razvija tako da se izvrši strukturna promjena razvojnih faktora u korist znanja i da nauka postane bitan faktor u ekonomskom razvoju, kvalitetu življenja i saglasnosti sa prirodom. Ovo se ne može ostvariti spontano, već se mora brižljivo i kompetentno sačiniti politika razvoja.

U tom cilju je počeo rad na projektu *Mogućnosti tehnološkog prestrukturiranja i razvoja privrede Crne Gore*. Ambicija nije bila da se u svim elementima tretira razvoj Crne Gore, već da se u domenu tehnološkog razvoja prepoznaju mogući resursi. Istraživanja u ovoj oblasti omogućila bi Vladi, Skupštini i privredi Crne Gore da definišu ciljeve, principe i programe tehnološkog razvoja.